T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 10313
Tarih : 24.12.2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 24/12/2020 11:34
Sayı: -120.10-E.00000757731

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Asgari ücretin istisna olmaktan çıkarak genel gelir düzeyi olmasının ve asgari ücret üzerindeki vergi yükü ile ücretin bizatihi kendisinin yetersizliğinin yol açtığı yoksullaşma ve geçim sorunlarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve İçtüzüğün 104'üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.24.12.2020

Meral Danış BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Evrensel normlara göre asgari ücret işgücü piyasası açısından istisna bir gelir düzeyine işaret etmektedir. Tüm dünyada asgari ücretli çalışan sayısı genel çalışan sayısı içerisinde cüzi bir oranda kalırken Türkiye'de asgari ücretli çalışma genel gelir düzeyi olarak çalışanlara dayatılmaktadır. Eurofound verilerine göre 2017'de Avrupa Birliği üyesi ülkelerde asgari ücretin yüzde 10 altı ve yüzde 10 fazlası düzeyinde bir ücretle çalışanların oranı ortalama yüzde 9 düzeyindedir. Türkiye'de ise asgari ücretin yüzde 10 fazlası ve altında ücretle çalışanların oranı yüzde 57'dir. Asgari ücret civarında ücret alanların oranı Hollanda, Danimarka, Belçika ile İsveç'te yüzde 3 iken Avusturya, Yunanistan ile Çekya'da yüzde 4 ve İspanya, Slovenya, Almanya ile Finlandiya'da yüzde 5'tir.

Sadece asgari ücretli çalışan sayısında değil, asgari ücret düzeylerinde de Türkiye AB ülkelerine göre diptedir. 2020 yılında AB ülkeleri içinde en yüksek asgari ücret aylık 2.142 Euro ile Lüksemburg'a aittir. Asgari ücret İrlanda'da 1.707, Hollanda'da 1.680, Belçika'da 1.626, Almanya'da 1.584, İngiltere'de 1.583 ve Fransa'da 1.539 Eurodur. İspanya 1.108 Euro asgari ücrete sahipken, Yunanistan 758, Portekiz 741, Polonya 583, Macaristan 452 ve Romanya 461 Euro asgari ücrete sahiptir. Türkiye'deki asgari ücret sadece Yunanistan, Portekiz ve İspanya gibi ülkelerden değil; Polonya, Romanya ve Macaristan gibi Doğu Avrupa

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 24/12/2020 11:34
Sayı: -120.10-E.00000757731

ülkelerinden de düşüktür. Ayrıca yıllar bakımından 2010'da Türkiye'den düşük asgari ücrete sahip 12 ülke varken, 2020'de bu sayı 3'e düşmüştür.

Aylık cumhurbaşkanı veya başbakan maaşının en yüksek olduğu ülke 30.757 Euro ile ABD'dir. ABD'de asgari ücret ise 2020 yılı 2. döneminde aylık 1.122 Eurodur. Bu durumda ABD'de cumhurbaşkanı/başbakan maaşı asgari ücretin 27,4 katı olmaktadır. Almanya, Çekya, Macaristan, Belçika, Slovakya, Estonya ve Letonya'da cumhurbaşkanı/başbakan maaşları asgari ücretin 16,2 ile 10 katı arasındadır. İrlanda, Polonya ve Slovenya'da ise cumhurbaşkanı/başbakan maaşları ile asgari ücret arasındaki fark 6 katın altındadır. Türkiye, cumhurbaşkanı maaşı ile asgari ücretin arasındaki farkın en fazla olduğu ülkedir. Türkiye'de aylık cumhurbaşkanı maaşı 11.570 Euro iken aylık asgari ücret 383 Eurodur. Türkiye'de cumhurbaşkanı, asgari ücretin 30,2 katı daha fazla ücret elde etmektedir.

Gerek asgari ücretin genel gelir düzeyi olması gerekse de asgari ücretteki alım zayıflığı Türkiye'de gittikçe derinleşen ekonomik kriz ile birleşince büyük bir yoksulluk girdabı yaratmaktadır. Bir ulusal araştırma şirketinin araştırmasına göre; Ekim ayında 'kıt kanaat geçinme' oranı yüzde 53 iken; geçinemediğini veya ödemelerini yapamadığını belirtenlerin oranı bir ayda yüzde 22'den yüzde 28 seviyesine çıkmıştır. TÜİK verilerine göre yoksul sayısı 2017 yılında 10 milyon 622 bin kişi iken 2018 yılında, nüfus artışından daha hızlı yüzde 4,4 oranında artarak 11 milyon 91 bin kişiye çıkmıştır. Bugün 30 milyon insan yoksulluk ve açlık tehdidi altındadır.

Ekonomik krizin derinleşmesi ile artan enflasyon, işsizlik, açlık ve yoksulluğa karşı asgari ücretli çalışmayı istisna hale getirmek gerekmektedir. Bunun yanı sıra çalışan yoksulluğu sorununu ortadan kaldırmak önemli bir sorumluluk olarak siyaset kurumunun önünde durmaktadır. Çünkü açlık sınırı 2439 TL ve yoksulluk sınırı 8437 TL iken Türkiye'de çalışan yoksulluğunun yüzde 60'ı geçtiği ifade edilmektedir.

Gerçek enflasyon oranı ile açlık ve yoksulluk sınırı gerçeklikleri kapsamında asgari ücretin vergiden muaf, net şekilde 4.000 TL olması gerekmektedir. Bu miktarın altındaki her düzey, yoksulluğu daha fazla derinleştirecektir.

Tüm bunlardan hareketle, asgari ücretin istisna olmaktan çıkarak genel gelir düzeyi olmasının ve asgari ücret üzerindeki vergi yükü ile ücretin bizatihi kendisinin yetersizliğinin yol açtığı yoksullaşma ve geçim sorunlarının araştırılması amacıyla Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.